

Aika 19.01.2023 klo 17:00 - 17:45

Paikka Jokivarren puukoulun Lydia-kokoustila, Kelhänkatu 8

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 1	Työjärjestyksen hyväksyminen	3
§ 2	Valvontajaoston kokousajat ja menettelytavat 2023	4
§ 3	Lausunnon antaminen Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle / Kaipolan kiertotaloushanke, YVA-ohjelma / Kaipola Recycling Oy	7
§ 4	Vastineen antaminen Vaasan hallinto-oikeudelle / Koetoimintalupapäätöksen muuttaminen sekä määräajan pidentäminen, Kaipolan kattila K5 / Kaipola Recycling Oy	10
§ 5	Lausunnon antaminen Vaasan hallinto-oikeudelle	13
§ 6	Lausunnon antaminen Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle / Alajärvi-Hikiä voimajohtohanke, YVA-selostus / Fingrid Oyj	14
§ 7	Avustushakemus / Hangasjärven kunnostus	18
§ 8	Maa-aineslupa / 459 (Hiukkaa), Jaakkola RN:o 1:78 / Peab Industri Oy / MA-4-2022	20
§ 9	Viranhaltijoiden päätökset	21
§ 10	Kirjelmät	22

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Salmio Risto	puheenjohtaja	
	Valkeajärvi Joonas	varapuheenjohtaja	
	Koivumäki Elina	jäsen	Teams
	Ruokolahti Kari	jäsen	
	Kuisma Tarja	jäsen	Teams
Muu	Rajala Sanna	kaupunginhallituksen edustaja	Teams
	Koski Piia	esittelijä	
	Lampinen Matti	esittelijä	
	Montonen Airi	pöytäkirjanpitäjä	

Käsitellyt asiat

1 - 10

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Risto Salmio puheenjohtaja	Joonas Valkeajärvi puheenjohtaja §:t 3-4	Airi Montonen pöytäkirjanpitäjä
-------------------------------	---	------------------------------------

Pöytäkirjan sähköinen tarkastaminen

Jämsä 23.1.2023

Kari Ruokolahti pöytäkirjantarkastaja	Elina Koivumäki pöytäkirjantarkastaja
--	--

Pöytäkirja yleisesti nähtävänä

Tarkastettu pöytäkirja pidetään nähtävillä kaupungin verkkosivuilla www.jamsa.fi 24.1.2023 alkaen.

Työjärjestyksen hyväksyminen

Valja 19.01.2023 § 1

Jämsän kaupungin hallintosääntö:

- § 147 Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.
- § 148 Toimitella voi esittelijän ehdotuksesta tai puheenjohtajan ehdotuksesta ottaa enemmistö päätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Työjärjestyttä muutettiin siten, että asia 8 (§ 6) käsiteltiin asian 5 (§ 3) jälkeen.

Valvontajaoston kokousajat ja menettelytavat 2023

Valja 19.01.2023 § 2
174/00.01.02/2021

Valmistelija: ympäristöpäällikkö Piia Koski, p. 0400 243 351

Jämsän kaupungin hallintosäännön osassa IV on kokousmenettelyä koskevat määräykset.

Kokousaika ja -paikka

Hallintosäännön 132 § mukaan toimitellaan päätää kokoustensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimitelimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan.

Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

Kokouskutsu ja käsiteltävät asiat

Hallintosäännön 133 § mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessa varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, mitä toimitelimen päätöksentekotapa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimitelimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jos eivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimitelimen päättämällä tavalla.

Kokouskutsu toimitetaan myös tiedotusvälineiden käyttöön, ei kuitenkaan salassa pidettävät ja ei-julkiset asiakokonaisuudet. Myös kaupungin nettisivuilla julkaistaan vain julkiset asiat.

Läsnäolo toimitelimen kokouksessa

Hallintosäännön 138 § ja 139 § mukaan kaupungin toimitelinten kokouksissa on jäsenten ja esittelijän lisäksi läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginhallituksen puheenjohtajalla ja kaupunginjohtajalla.

Toimielin päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta. Toimielin voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntija voi olla läsnä kokouksessa asiasta käytävän keskustelun päättymiseen asti.

Kaupunginhallitus voi määrätä toimielimeen edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus toimielimen kokouksessa.

Muiden kuin edellä mainittujen henkilöiden läsnäolosta ja puheoikeudesta päättää asianomainen toimielin.

Varajäsenen kutsuminen

Hallintosäännön 137 § mukaan toimielimen jäsenen, joka on estynyt saapumaan kokoukseen, on kutsuttava varajäsen sijaansa. Milloin jäsen on esteellinen käsittelemään jotakin asiaa kokouksessa tai esteen vuoksi ei voi osallistua jonkin asian käsittelyyn, hän voi kutsua varajäsenen kokoukseen sitä asiaa käsittelemään. Myös puheenjohtaja, esittelijä tai toimielimen sihteeri voi toimittaa kutsun varajäsenelle.

Pöytäkirjan laatiminen, tarkastaminen ja nähtävänä pitäminen:

Hallintosäännön 153 §:n mukaan pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimielimen puheenjohtaja. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirja tarkastetaan ja pidetään yleisesti nähtävänä toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja tai sen osa voidaan tarkastaa erikseen ennen kokousta.

Toimivalta, johon päätös perustuu
Hallintosääntö §:t 132 - 133, 137 - 139, 153

Ehdotus

Ympäristöpäällikkö Piia Koski

Valvontajaosto päättää:

1. kokoontua vuonna 2023 varsinaisiin kokouksiinsa pääsääntöisesti kunkin kuukauden toisena torstaina klo 17.00 ja tarpeen mukaan muulloinkin;
2. kokouskutsuna toimiva esityslista julkaistaan luottamushenkilöiden verkkopalvelussa vähintään kolme päivää ennen kokousta;
- 3.

asianomainen jäsen ilmoittaa esteestä suoraan varajäsenelleen;

4.

pöytäkirjanpitäjänä toimii hallintosihteeri tai hänen sijaisekseen määrätty;

5.

kokouksessa voidaan kuulla asiantuntijoita, jotka ovat paikalla ainoastaan ko. asian käsittely ajan (ei päätöksentekohetkellä);

6.

antaa pöytäkirjan tarkastuksen kussakin kokouksessa mahdollisuuksien mukaan vuorotteluperiaatetta noudattaen valittavan kahden jäsenen tehtäväksi. Pöytäkirja tarkastetaan kahden arkipäivän kuluessa kokouksesta;

7.

tarkastettu pöytäkirja julkaistaan kaupungin verkkosivuilla www.jamsa.fi pöytäkirjan tarkastuksesta seuraavana päivänä kuntalain 140 §:n mukaan;

8.

viranhaltijoiden julkipanon jälkeen annetut päätökset ovat nähtävillä virka-aikana valvontatoimessa. Kuntalain alaiset julkiset viranhaltijapäätökset julkaistaan kaupungin verkkosivuilla www.jamsa.fi päätöksenteon jälkeen sekä ne pidetään yleisesti nähtävänä valvontatoimessa päätöksentekopäivästä seuraavana maanantaina klo 13 - 15;

9.

mikäli pöytäkirjan tarkastaminen, nähtävilläolo ja/tai viranhaltijapäätösten nähtävilläolo ajoittuu arkipyhään, siirtyy sekä tarkastaminen että nähtävilläoloajat seuraavaan arkipäivään.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Lausunnon antaminen Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle / Kaipolan kiertotaloushanke, YVA-ohjelma / Kaipola Recycling Oy

Valja 19.01.2023 § 3
1337/11.01.00/2022

Valmistelija: ympäristöpäällikkö Piia Koski, p. 0400 243 351.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on varannut ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuuden antaa lausuntonsa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, joka koskee Kaipolan kiertotalous- hanketta. Hankkeesta vastaa Kaipola Recycling Oy. YVA-ohjelma ja kuulutus ovat nähtävillä Keski-Suomen ELY-keskuksen verkkosivulla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/keski-suomi ja hankkeen verkkosivulla www.ymparisto.fi/KaipolaRecyclingOyYVA.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) tarkastellaan Jämsän Kaipolan entisen paperitehtaan muuttamista kiertotalousyksiköksi ja sen vaikutuksia ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 252/2017) ja asetuksen (YVA-asetus, 277/2017) edellyttämällä tavalla.

Hankkeen tavoitteena on muuttaa entinen UPM:n Kaipolan entinen paperitehdas kiertotalouslaitokseksi. Ensimmäisessä vaiheessa Kaipola Recycling Oy muuttaa voimalaitoksen perinteiset polttoaineet kuoren ja turpeen jätepohjaisiin kierrätyspolttoaineisiin ja puupolttolaitteisiin. Seuravassa vaiheessa tulevista materiaalivirroista erotellaan muovi ja kuitujakeet olemassa olevalla paperitehtaan pulpperilla, jossa pakkausmateriaalit lietetään muovin ja kuidun erottamiseksi toisistaan. Muovista tehdään muovioöljyä pyrolyysitekniikalla ja biokaasua biokaasutuslaitteistolla.

Jättemateriaaleja ja puuta käsitellään enintään 580 000 tonnia vuodessa. Kattila K5 on polttoaineteholtaan 104 MW leijupetikattila, joka on tuottanut pääasiassa paperikoneille höyryä ja noin 10 % Kaipolan tehtaiden sähköstä. Lisäksi se on tuottanut kaukolämpöä Kaipolan taajaman tarpeisiin ja lämmittänyt Kaipolan tehdasrakennukset. Jatkossa voimalaitos tuottaa päätuotteena sähköä ja lämpöä Kaipolan tehdasalueen uusien toimijoiden tarpeisiin ja aluelämpöverkkoon. Kattila luvitetaan jätteenpolttokattilaksi, jollaisena kattila on toiminut vuonna 2022 koetoimintaluvalla.

Kaipola Recycling Oy tulee hyödyntämään suljetun paperitehtaan olemassa olevaa laitteistoa erottelemaan muovin ja kuidun pakkauksista ja muista muovista ja kuitua sisältävistä tuotteista.

Voimalaitos mahdollistaa raaka-ainevirroista erotellun käyttökelvottoman rejektin hävittämisen ja lämmön hyödyntämisen voimalaitosalueen muissa suunnitelluissa prosesseissa. Kaipola Recycling tulee hyödyntämään suljetun paperitehtaan olemassa olevaa laitteistoa erottelemaan muovin ja kuidun pakkauksista ja muista muovista ja kuitua sisältävistä tuotteista.

Hankkeen toteuttamisvaihtoehtoina tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

Vaihtoehto VE0: hanketta ei toteuteta. Vaihtoehto VE1: hanke toteutetaan hankesuunnitelman mukaisesti eli:

- Entisen paperitehtaan voimalaitoksessa poltetaan jättepohjaisia kierrätyspolttoaineita, lietteitä ja puuta. Voimalaitoksessa tuotetaan sähköä, kaukolämpöä ja höyryä alueelle tuleviin prosesseihin.
- Teollisuuden ja kauppaliikkeiden jätteitä sekä rakennusjätteitä murskataan ja käsitellään voimalaitoksen polttoaineiksi.
- Pulpperissa erotellaan pakkausmateriaaleista muovi ja kuidut.
- Muovia käsitellään pyrolyysiprosesseilla muoviöljyksi, jota toimitetaan jatkojalostettavaksi tai polttoon. Poltto tapahtuu Kaipolan voimalaitoksen kattilassa tai moottorivoimalaitoksessa, jossa useampi dieselmoottori pyörittää vaihteiston välityksellä sähkögeneraattoria, joka tuottaa sähköä.
- Biokaasuprosessilla tuotetaan biokaasua, joka pyritään käyttämään ajoneuvopolttoaineena.
- Jätevedet puhdistetaan jätevedenpuhdistamossa, jossa aiemmin puhdistettiin paperitehtaan jätevedet.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 29

Ehdotus

Ympäristöpäällikkö Piia Koski

Valvontajaosto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Hankkeen toteutukseen liittyen valvontajaosto esittää seuraavia huomioita. Pyrolyysin osalta todetaan, että kirjallisuuden mukaan tehokas ja laadukas kemiallinen kierrätys on riippuvainen muovijätteen lajittelusta ja puhdistamisesta. Muovityypit on erotettava toisistaan ja epäpuhtaudet on poistettava. Erotusprosessin on myös oltava tarkka ja edullinen, jotta raaka-ainetta kemialliselle kierrätykselle on tarpeeksi ja sen laatu on tasaista. YVA-selostuksessa on syytä paneutua tarkemmin jätteiden lajittelu- ja käsittelytekniikoihin. Tällä on vaikutusta myös muodostuvien savukaasupäästöjen laatuun.

Kaipolan paperitehtaan jätevedenpuhdistamo on ollut kokonaan pois käytöstä Kaipolan paperitehtaan toiminnan lopettamisesta lähtien.

Jätevedenpuhdistamon uudelleen käyttöönotto saattaa sisältää epävarmuustekijöitä, jotka on syytä huomioida arviointiselostuksessa.

YVA-ohjelmassa on esitetty UPM:n Kaipolan paperitehtaan vesipäästöt jätevedenpuhdistamolta. Valvontajaoston käsityksen mukaan nämä päästöt eivät ole verrannollisia kyseessä olevan toimintakokonaisuuden aiheuttamiin vesipäästöihin. Se, että ohjelmassa todetaan, että Kaipola Recycling Oy:n prosessien puhdistamolle tulevan jäteveden kuormitus tulee olemaan huomattavasti pienempi kuin paperitehtaan aikana, ei ole riittävää vesistövaikutusten arviointia. Päästöt sisältävät myös todennäköisesti eri kuormitustekijöitä (mm. raskasmetallit) kuin paperitehtaan aikana. Savukaasupesurin lauhdevesien aiheuttama vesistökuormitus on arvioitava luotettavalla tavalla ja tarvittaessa esitettävä ko. vesien puhdistustekniikka.

Koetoimintailmoituksen mukainen toiminta ei ole ollut ongelmaton. Toiminnan johdosta on tullut yleisöilmoituksia melusta, hajusta ja roskaantumisesta. Nämä seikat tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa. Toiminta ei ole ollut koetoimintailmoituksen lupamääräysten mukaista mm. savukaasupäästöjen osalta tai jätteen varastoinnin osalta.

YVA-ohjelmassa ei ole esitetty hankkeen ilmastovaikutusten arviointia (kasvihuonekaasupäästöt). YVA-ohjelmasta puuttuu myös selkeä vaikutusalueen rajausta sekä aikataulu (YVA-menettelyn ja ympäristölupaprosessien aikataulut sekä koko hankekokonaisuuden aikataulu). Vaikutusalueen rajatessa tulee huomioida riittävän laaja alue mm. vesistöpuhdistamolta. YVA-selostuksessa tulee esittää selkeästi, kuinka hankkeen eri toiminnot ja prosessit otetaan käyttöön ja missä aikataulussa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin, että Risto Salmio esteellisenä (intressijäävi) ei osallistunut asian käsittelyyn eikä päätöksentekoon ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Joonas Valkeajärvi toimi puheenjohtajana tässä pykälässä.

Vastineen antaminen Vaasan hallinto-oikeudelle / Koetoimintaluopapäätöksen muuttaminen sekä määräajan pidentäminen, Kaipolan kattila K5 / Kaipola Recycling Oy

Valja 19.01.2023 § 4
1345/11.01.00/2023

Valmistelija: ympäristöpäällikkö Piia Koski, p. 0400 243 351.

Vaasan hallinto-oikeus pyytää Jämsän valvontajaoston vastinetta Asunto Oy Jämsän Ratarivin ja Keski-Suomen ELY-keskuksen jättämien valitusten johdosta. Asia koskee Kaipola Recycling Oy:n koetoimintaluopapäätöksen muuttamista ja määräajan pidentämistä Kaipolan kattilassa K5.

Molemmissa valituksissa vaaditaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen 27.10.2022 nro 163/2022 (dnro LSSAVI/15690/2022) kumoamista.

Keski-Suomen ELY-keskus perustelee vaatimustaan seuraavasti. Ympäristönsuojelulain 31 §:n mukaan koeluontoisen toiminnan tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi. Valituksenalaisessa päätöksessä koetoiminnan perusteena on tutkia savukaasupesurin toimintaa, päästöjä ja uusia poltettavia jätelajeja. ELY-keskus toteaa, että asiallisesti kysymyksessä ei ole olemassa olevan ilmoituspäätöksen määräajan pidentäminen, vaan toinen koetoiminta samassa laitoksessa. Uuden koetoiminnan pääasiallinen tarkoitus on savukaasupesurin testaaminen, eikä polttoaineiden soveltuvuuden testaaminen Kaipolan kattilalle, kuten aiemmassa koetoiminnassa. ELY-keskus katsoo, että savukaasupesurin käyttöönottoa koskevasta koetoiminnasta olisi tullut tehdä uusi ympäristönsuojelulain 119 §:n mukainen ilmoitus ja päätös.

ELY-keskuksen käsityksen mukaan valituksenalaisen päätöksen mukainen toiminta ei täytä koeluonteisuuden edellytyksiä. Kyse ei ole uusista polttoaineista, menetelmistä tai laitteista, vaan vastaavaa jätteenpoltoa ja päästöjenhallintakeinoja on käytössä. Asian ollessa uusi jollakin laitoksella ei tee siitä ympäristönsuojelulain tarkoittamaa koeluonteista toimintaa, jos asiasta on olemassa jo aiempaa tietoa. ELY-keskuksen käsityksen mukaan savukaasupesurin käyttöönotto on osa normaalia jätteenpolttokäytäntöä. Näin ollen sitä ei ELY-keskuksen mukaan voida pitää perusteena poikkeukselle luvanvaraisuudesta toiminnan koeluonteisuuden perusteella. Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus

katsoo, että päätös on lainvastainen, koska ilmoituksen mukainen toiminta ei ole ympäristönsuojelulain 31 §:ssä tarkoitettua koeluontoista toimintaa.

Edelleen ELY-keskus on katsonut, että toiminta ei ole enää hyväksyttävissä koeluontoisena toimintana sen keston perusteella, vaan toiminnalle olisi tullut hakea ympäristölupa.

Jo toteutetun koetoiminnan aikana koetuista haitoista on tullut lukuisia yleisöilmoituksia ELY-keskukselle. Yleisöilmoitukset ovat liittyneet Kaipola Recycling Oy:n toiminnasta aiheutuneeseen meluun, hajuun sekä ympäristön roskaantumiseen. Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus katsoo, että toiminnasta saattaa aiheutua sellaista ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta, että toiminnan vaikutukset olisi koetoimintailmoituksen sijaan tullut tutkia ympäristölupaprosessissa.

ELY-keskus katsoo, että Aluehallintoviraston asettama 22 200 euron vakuus on määrältään riittämätön mm. alueelle varastoidun jätteen määrä huomioiden.

Asunto Oy Jämsän Ratarivi perustelee vaatimustaan seuraavasti. Kaipola Recycling Oy ei ole pystynyt noudattamaan koetoimintapäätöksen (16.4.2021, LSSAVI/4314/2021) lupamääräystä 13, joka koskee ilmaan johdettavien savukaasujen epäpuhtauksien pitoisuuksia. Päästöt ovat ylittyneet rikkidioksidin, suolahapon ja hiilimonoksidin osalta. Dioksiinien ja furaanien sekä metallien kertaluonteisia mittauksia ei ole tehty. Keski-Suomen ELY-keskus on joutunut keskeyttämään jätteenpolton joitain kertoja. Toiminnanharjoittaja ei ole myöskään noudattanut aiemman koetoimintapäätöksen lupamääräyksiä 15, 16 ja 18. Kierrätyspolttoaineita ei ole varastoitu asianmukaisesti sisätiloissa.

Toiminnasta on aiheutunut ympäristöön melu- ja hajuhaittaa sekä roskaantumista. Höyryn ulospuhaltamisesta on aiheutunut kovaa melua. Jätteitä varastoidaan päätöksestä poiketen ulkotiloissa ja tuuli levittää muoviroskaa ympäristöön sekä todennäköisesti myös Päijänteeseen. Hajuhaitat syntyvät kattilassa, jota ei ole suunniteltu jätteenpoltoa varten. Poltossa syntyvää tuhkaa ei ole varastoitu siiloissa, vaan taivasalla. Todennäköisesti tästä on aiheutunut päästöjä sadevesien mukana Päijänteeseen. Tuhkan laatu ei täytä MARA-asetuksen vaatimuksia.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 29

Ehdotus

Ympäristöpäällikkö Piia Koski

Valvontajaosto esittää Vaasan hallinto-oikeudelle vastineenaan seuraavaa:

Valvontajaosto pitää Keski-Suomen ELY-keskuksen tulkintaa oikeana siinä, että aluehallintoviraston ei olisi tullut muuttaa ja pidentää koetoimintailmoituksen määräaikaa niiden seikkojen johdosta, jotka ELY-keskus mainitsee perusteluinaan. Valvontajaosto huomauttaa, että Kaipola Recycling Oy:n toiminnan johdosta on tullut lukuisia yleisöilmoituksia myös kunnan ympäristönsuojeluun koskien toiminnan aiheuttamia haittoja liittyen mm. meluun, hajuun ja roskaantumiseen. Valvontajaosto pitää toiminnanharjoittajan toimintaa koetoimintailmoituksen lupamääräyksiä kohtaan piittaamattomana, josta osoituksena ovat ELY-keskuksen useat kehotukset toiminnanharjoittajalle jätteenpolton keskeyttämiseksi. Valvontajaoston käsityksen mukaan kyseinen toiminta tässä laajuudessaan olisi mahdollista vain ympäristöluvan nojalla.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin, että Risto Salmio esteellisenä (intressijäävi) ei osallistunut asian käsittelyyn eikä päätöksentekoon ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Joonas Valkeajärvi toimi puheenjohtajana tässä pykälässä.

Lausunnon antaminen Vaasan hallinto-oikeudelle

Valja 19.01.2023 § 5
1018/11.01.00/2022

Valmistelija: ympäristöpäällikkö Piia Koski, p. 0400 243 351.

Vaasan hallinto-oikeus pyytää ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa toiminnanharjoittaja X:n valituksen johdosta. Toiminnanharjoittaja on valittanut valvontajaoston 13.10.2022 tekemästä päätöksestä hallinto-oikeuteen. Valitus koskee ympäristönsuojelulain 115 a §:n mukaisen ilmoituksen käsittelyn johdosta määrättyä 383 euron maksua.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 29

Ehdotus

Ympäristöpäällikkö Piia Koski

Valvontajaosto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Valvontajaosto uudistaa perustelunsa, jonka se on antanut asian käsittelyn yhteydessä (13.10.2022 § 42). Toiminnanharjoittajan eläinsuojan ilmoitusmenettelyn käsittelystä on voitu periä maksu 383 euroa, koska viranomaisen on ryhtynyt oleellisiin toimiin hakemuksen käsittelemiseksi (hakemuksen kuuluttaminen sähköisesti ja lehdessä, naapurien kuulemiset), vaikka asia on sittemmin rauennut. Menettely on ympäristönsuojeluviranomaisen taksan (ymla 12.12.2019 § 51) kohdan 7.1. mukainen. Taksan mukaisesta maksusta on peritty 30 %.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Lausunnon antaminen Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle / Alajärvi-Hikiä voimajohtohanke, YVA-selostus / Fingrid Oyj

Valja 19.01.2023 § 6
726/00.04.00/2022

Valmistelija: ympäristöpäällikkö Piia Koski, p. 0400 243 351.

Keski-Suomen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus on varannut tilaisuuden ympäristönsuojeluviranomaiselle lausunnon antamista varten ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus), joka koskee Fingrid Oyj:n voimajohtohanketta välillä Alajärvi-Hikiä. YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu luonnonsuojelulain 65 §:n edellyttämät Natura-arvioinnit. Natura-arviointien tulokset on esitetty osana YVA-selostusta.

YVA-selostusja kuulutus ovat nähtävillä verkkosivulla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/keski-suomi ja ympäristöhallinnon verkkosivulla www.ymparisto.fi/alajarvihikiavoimajohtoYVA.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) tarkastellaan uutta Alajärven ja Hausjärven Hikiän välistä 400 kV + 110 kV voimajohtoyhteyttä. Lähtökohtana on kantaverkon nykyisten, purettavien voimajohtoreittien ja johtoalueiden hyödyntäminen. Tarkasteltavat voimajohtoreitit sijoittuvat Alajärven, Soinin, Ähtärin, Saarijärven, Multian, Keuruun, Petäjaveden, Jämsän, Kuhmoisten, Padasjoen, Hämeenlinnan, Janakkalan ja Hausjärven kuntien alueille. Rakennettavan voimajohtoyhteyden pituus on noin 272-276 kilometriä toteutettavasta vaihtoehdosta riippuen. Hanke tarvitaan kantaverkolle asetetun käyttövarmuusvaatimuksen turvaamiseksi, kun sähkönsiirto kasvaa.

Hankkeen toteuttamisvaihtoehdot arviointiohjelmavaiheessa Jämsän alueella olivat:

Petäjaveden ja Jämsän sähköasemien välillä uusi voimajohto sijoittuu nykyisen voimajohtoon paikalle, nykyisen 400 kV voimajohtoon länsipuolelle, jolloin uutta johtoaluetta muodostuu noin kahdeksan metriä länsipuolelle. Osuudella tarkastellaan myös perusratkaisusta poikkeavia vaihto- ja siirtokohtia. Nämä ovat luonnonsuojelullisista syistä tarkasteltavat Itäahon/Rajasuon alueella sijaitsevat vaihtoehdot, asutuksen huomioimiseksi tarkasteltavat Mutkalan ja Palovuoren vaihtoehdot sekä teknisistä ja luonnonsuojelullisista syistä tarkasteltavat Lamminsaaren ja Niinimäen vaihtoehdot. Jämsän ja Toivilan sähköasemien välillä uusi voimajohto on sijoitettava nykyisten voimajohtojen rinnalle, jolloin johtoalue levenee länsipuolelle noin 36 metriä.

Arviointiohjelmaan nähden YVA-selostuksessa on esitetty seuraavat muutokset Jämsän alueella:

Petäjävesi-Jämsä	
Laminsaari	Laminsaaren läntistä reittivaihtoehtoa muokattiin ympäristöllisten tekijöiden perusteella.
Niinimäki	Niinimäen-Simolankorven läntistä reittivaihtoehtoa muokattiin ympäristöllisten tekijöiden perusteella liito-oravan elinympäristön sekä lajin kulkuyhteydet paremmin huomioiviksi.
Jämsä-Toivila	ei muutoksia
Toivila-Hikiä	
Jämsän ravirata	Raviradan ohittavaa läntistä reittivaihtoehtoa muokattiin alueen toimintojen ja maanomistajapalautteen perusteella.
Alhojärvi	Voimajohtoreittiä muokattiin maanomistajapalautteen perusteella.
Ahola	Voimajohtoreitti palautettiin nykyisen johtoreitin paikalle maanomistajapalautteen perusteella.
Linjamaa	Voimajohtoreitin sijoittelua muutettiin asutuksen paremmin huomioivaksi.
Hassi	Voimajohtoreitin sijoittelua muutettiin siten, ettei Pälämän Jokilahden ja Hassinkosken yksityisen maan luonnonsuojelualueelle muodostu uutta johtoaluetta.

Arviointiselostusvaiheessa on laadittu luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaiset Natura-arvioinnit Hallinmäen ja Isojärven-Arvajanreitin Natura-alueille, jotka sijaitsevat Jämsässä.

Hallinmäen Natura-arvioinnissa todetaan, että nykyinen johtoalue kattaa 13,5 hehtaaria Natura-alueesta (6,4 % osuus Natura-alueen kokonaispinta-alasta). Itäisessä johtoreittivaihtoehdossa (E-F) uutta johtoaluetta tulee 1,4 hehtaaria lisää. Viimeksi Natura-alueen luontoarvoja heikennettiin, kun itäinen Toivila-Vihtavuori 400 kilovoltin voimajohto rakennettiin 2000-luvulla Jämsä-Petäjävesi 220 kilovoltin voimajohtoon rinnalle.

Hankkeen vaikutukset itäisessä johtoreittivaihtoehdossa Natura-alueen suojeluperusteena olevalle luontotyyppille boreaaliset luonnonmetsät arvioidaan olevan merkittävydeltään kohtalainen. Puustoiset suot sekä pikkujoet ja purot- luontotyypeillä hankkeen vaikutukset arvioidaan olevan vähäinen. Yhteisvaikutuksien merkittävyys alueen eheydelle on

kohtalainen. Vaihtoehdon toteuttaminen ei tuota Natura-alueen eheyteen luonnonsuojelulain 49 §:n 1 mom. kiellettyjä vaikutuksia.

Kun toteutetaan Itäaho/Rajasuon läntinen (E-F1) vaihtoehto, ei merkittäviä vaikutuksia muodostu Natura-alueen suojeluarvoille. Samalla Jämsä-Petäjavesi 220 kilovoltin voimajohdon nykyinen johtoalue voidaan osittain palauttaa metsäksi, koska vapautuva maapohja tullaan suojelemaan luonnonsuojelulain nojalla. Tämä vähentää reunavaikutusta Natura-alueella.

Isojärvi-Arvajanreitin Natura-arvioinnissa todetaan, että Liivelahden ylittävän reitin osalta ja kummassakin Kurjennoron reittivaihtoehdossa (K-L ja K-L2) Natura-alueen rakenne ja toiminta säilyvät pitkällä aikavälillä elinkelpoisina, eikä hanke vaikuta merkittävän kielteisesti kyseisen alueen eheyteen ja suojelutavoitteeseen. Suojelun olennaiset arvot ja ekologinen toimintakyky säilyvät. Näiden vaihtoehtojen toteuttaminen ei tuota Natura-alueen eheyteen luonnonsuojelulain 49 § 1 mom. kiellettyjä vaikutuksia.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 29

Ehdotus

Ympäristöpäällikkö Piia Koski

Valvontajaosto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Voimajohtoreitin läheisyyteen ja johtoalueelle sijoittuu loma-asuntoja ja vakituisia asuinkiinteistöjä. Voimajohto tulee sijoittaa siten, että siitä on mahdollisimman vähän haittaa vakinaiselle- ja loma-asutukselle. Alueille, joille on suunniteltu siirtoja tai kiertovaihtoehtoja, tulee valita vaihtoehto, joka aiheuttaa vähiten haittoja asutukselle. Hallinmäen Natura-alueella tulee toteuttaa Itäaho/Rajasuon läntinen (E-F1) vaihtoehto, josta ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluarvoille.

Hankeella arvioidaan olevan yhteisvaikutuksia Lahdenperä-Jämsä ratahankeen kanssa. Voimajohdon ja radan risteysalue sijoittuu Alhojärven valtakunnallisesti arvokkaalle viljelymaisemalle ja yhdessä rata ja voimajohto muodostavat entistä voimakkaamman elementin maisemaan. Muutosta pidetään kohtalaisena ja vaikutuskohdetta merkittävänä, joten yhteisvaikutukset arvioidaan risteysalueen ympäristössä merkittäviksi, koko maisema-alueen osalta kohtalaisiksi. Risteysalueen ympäristön muutokset tulee pyrkiä huomioimaan jatkosuunnittelussa ja pyrkiä siihen, että vaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Avustushakemus / Hangasjärven kunnostus

Valja 19.01.2023 § 7
1344/02.05.01.00/2023

Valmistelijat: ympäristösuunnittelija Susanna Sinisaari-Kaislo, p. 0400 493 4176, ympäristöpäällikkö Piia Koski, p. 0400 243 351.

Hangasjärven ranta-asukkaat ovat toimittaneet ympäristönsuojeluun avustushakemuksen, joka koskee Hangasjärven kunnostusta. Hangasjärvi sijaitsee Korvenkylässä ja on kooltaan pieni järvi. Kunnostushankkeella pyritään rajoittamaan vesikasvustojen leviämistä ja ehkäisemään matalien alueiden umpeenkasvua. Vesikasvustot ovat levittäytyneet kiihtyvällä vauhdilla viime vuosina. Hakemuksen liitteenä on esitetty rahoitussuunnitelma.

Hankesuunnitelmassa määritellään alueet, joita halutaan suojella umpeenkasvulta. Alueet halutaan pitää virkistyskäytössä sekä kalojen kutu- ja elinalueina. Kunnostushanke on tarkoitus toteuttaa kahtena peräkkäisenä vuotena tapahtuvalla koneellisella vesikasvien niittämällä.

Hankkeen toteuttajana ja tuen hakijana on Korpi-Kalkun osakaskunta. Tuenhakija ja toteuttaja on yhteisetuus eli vesialueiden osakaskunta Jämsän ja osittain Oriveden alueella. Osakaskunta myy kalastuslupia, istuttaa kaloja sekä kunnostaa virtavesiä ja järviä alueellaan.

Hankkeen rahoitus jakautuu kahdelle vuodelle sisältäen 2–3 niittokertaa sekä muut hankkeen kulut. Kokonaiskustannusarvio on 9000 euroa. Ensimmäisen vuoden kulut hankkeessa arvioidaan hieman suuremmiksi kuin seuraavan vuoden kulut, koska tiheän vesikasvikasvuston vuoksi ensimmäinen niitto on todennäköisesti hitaampaa suorittaa. Hankealueen noin viiden hehtaarin alueen niittämisen työmääräksi on arvioitu noin 50 tuntia.

Kunnostushankkeen katsotaan lisäävän järven ranta-alueiden yhteisöllisyyttä yhteisen päämäärän toteuttamisessa. Järven virkistyskäyttö paranee kaikilta osin, kun järven matalat vesialueet säilyvät myös veneily- ja kalastuskelpoisina. Hakijan mukaan pienen järven ollessa kyseessä sen kalataloudelliset hyödyt ovat merkittävät. Hankkeen pitkäaikainen tavoite on ehkäistä järven umpeen kasvaminen. Kunnostushankkeen hyötyjinä ovat ensisijaisesti rantakiinteistöjen käyttäjät. Vastaavia kunnostushankkeita on osakunnan alueella toteutettu omalla rahoituksella useamman kerran. Kunnostushankkeelle on haettu rahoitusta myös Keski-Suomen ELY-keskukselta.

Ehdotus	<p>Toimivalta, johon päätös perustuu: Hallintosääntö § 29 Ympäristöpäällikkö Piia Koski</p> <p>Valvontajaosto osallistuu Hangasjärven kunnostukseen 500 eurolla vuonna 2023. Avustuksen saajan tulee toimittaa valvontajaostolle kirjallinen selvitys tällä päätöksellä myönnetyn avustuksen käytöstä 31.10.2023 mennessä.</p>
Päätös	<p>Ehdotus hyväksyttiin.</p>

Maa-aineslupa / 459 (Hiukkaa), Jaakkola RN:o 1:78 / Peab Industri Oy / MA-4-2022

Valja 19.01.2023 § 8
1258/10.03.00/2022

Valmistelijat: ympäristöpäällikkö Piia Koski, p. 0400 243 351 ja
ympäristösuunnittelija Susanna Sinisaari-Kaislo, p. 044 493 4176.

Peab Industri Oy hakee maa-aineslupaa, joka koskee kiinteistöllä Jaakkola
(182-459-1-78, määräala) harjoitettavaa kalliokiviaineksen ottoa.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 29

Ehdotus

Ympäristöpäällikkö Piia Koski

Valvontajaosto myöntää Peab Industri Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen
maa-ainesluvan liitteenä olevan ehdotuksen mukaisesti.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite [1] Päätösehdotus ja kartta / maa-aineslupa / Peab Industri Oy

Viranhaltijoiden päätökset

Valja 19.01.2023 § 9

Vs. johtava rakennustarkastaja

5.1.2023 § 2	Rakennusrasitteen perustaminen
--------------	--------------------------------

Ehdotus

Ympäristöpäällikkö Piia Koski

Valvontajaosto merkitsee päätöksen tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kirjelmät

Valja 19.01.2023 § 10

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 8.12.2022 Pohjansuon turvetuotantoalueen ympäristölupaan tehtyyn valitukseen.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätös 20.12.2022; UPM Communication Papers Oy:n Kaipolan tehtaan toiminnan lopettaminen ja ympäristöluvan osittainen raukeaminen.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätös 21.12.2022; Metsä-Kivelän jätteenkäsittelyalueen toiminnan olennainen muuttaminen sekä toiminnan aloittamislupa.

Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto 13.12.2022 vesilain mukaisesta ojitusilmoituksesta kiinteistöllä 182-429-20-17.

Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto 28.11.2022 paineviemärin ja vesijohdon rakentamisesta Päijänteen alitse.

Keski-Suomen ELY-keskuksen perusteltu päätelmä 10.1.2023; Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä, Lahdenperä-Jämsä -ratayhteys, Jämsä.

Keski-Suomen ELY-keskuksen päätös 11.1.2023; Arvajankosken kalatien toimivuuden tarkkailuohjelma.

FCG Oy 22.12.2022; Tarkkailuraportti 2022 / Neste Truck Jämsänkoski, Rekitie.

Keski-Suomen Kalatalouskeskus ry; Pohjois-Päijänteen kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma 2022 – 2031.

Aeri Oy; Ilmanlaadun kuukausiraportti joulukuulta 2022.

UPM Communication Papers Oy 13.12.2022 ja 11.1.2023; Jämsänkoski, päästöraportit marras-joulukuulta 2022.

Elinvoimalautakunnan päätös 15.12.2022 § 173; Jämsän kaupungin kaavoituskatsaus 2022 – 203.

Maankäyttöinsinöörin päätös 4.1.2023 § 1; Myönteinen poikkeamispäätös 23-0001-POI / kiinteistö 182-404-1-38. Aitan rakentaminen.

Ehdotus

Ympäristöpäällikkö Piia Koski

Valvontajaosto päättää merkitä edellä mainitut asiakirjat tietoonsa saatetuksi ja antaa valvontatoimen tulosalueen tehtäväksi ryhtyä asiakirjojen mahdollisesti aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 1, § 2, § 3, § 4, § 5, § 6, § 9, § 10

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 7**OIKAISUVAATIMUSOHJEET**

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava Jämsän kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Jämsän valvontajaosto.

Kirjaamon yhteystiedot:

Jämsän kaupunki

Paattilantie 2

42100 Jämsä

kirjaamo@jamsa.fi

p. 020 638 2000

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 9 - 15.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Jämsän kaupungin kirjaamosta.

Pöytäkirja on 24.1.2023 viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Asianosaiselle lähetettäviin oikaisuvaatimusohjeisiin merkitään lähettämispäivä:

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä, joka on lähetetty

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköpostilla, joka on lähetetty

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 8**Valitusosoitus****Valitusviranomainen ja yhteystiedot****Hämeenlinnan hallinto-oikeus**

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

puhelin 029 56 42200 (vaihde)

faksi 029 56 42269

sähköposti hameenlinna.hao@oikeus.fi

aukioloaika ma–pe klo 8.00–16.15

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen tiedoksisaantipäivästä. Tiedoksisaannin päätöksestä katsotaan tapahtuneen 7. päivänä kuulutuspäivästä eli 1.2.2023. Valitusajan viimeinen päivä on 3.3.2023.

Valitusoikeus

Valitusoikeus tämän lain mukaiseen lupapäätökseen on:

- asianosaisella;
- kunnan jäsenellä;
- rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden-, tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- muulla asiasta yleistä etua valvovalla viranomaisella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut lupapäätöksen.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta.
- valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.
- miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla niitä vaaditaan.
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus. Asiamiehen on liitettävä valtakirja sen mukaan kuin HHL 21 §:ssä säädetään tai, jos valitus toimitetaan sähköisesti, selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- päätös, johon haetaan muutosta alkuperäisenä tai jäljennöksenä.
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmän on oltava perillä Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitettavan valituskirjelmän tulee olla toimitettu siten, että se viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä on kokonaisuudessaan käytettävissä valitusviranomaisen vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Postin kuljetettavaksi valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille ennen valitusajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös lähetin välityksellä. Valituskirjelmän lähettäminen tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuin voi periä muutoksenhakuasian käsittelystä tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukaisen oikeudenkäyntimaksun. Oikeudenkäyntimaksua ei kuitenkaan peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi.